

„Minden XXI. századi diagnosztikai és terápiás lehetőség a rendelkezésünkre áll”

Szekanecz Zoltán professzor több mint két évtizede meghatározó alakja a debreceni, hazai és nemzetközi reumatológiának. Kiemelkedő munkássága révén a reumatológiai oktatás, kutatás és betegellátás egyaránt magas színvonalat képvisel a Klinikai Központban. A szaktekintélyt 2022-ben három rangos díjjal tüntették ki, ennek apropóján beszélgettünk pályafutásának alakulásáról, valamint a debreceni reumatológia múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

Az egészségügyi ellátás fejlesztéséért Batthyány-Strattmann László-díjban részesült, Debrecen városa Hatvani-díjjal ismerte el munkáját, a Magyar Reumatológusok Egyesülete (MRE) pedig Önnek ítélte oda a Bozsóky Sándor Emlékérmet. Mit jelentenek Önnek ezek az elismerések?

Mindhárom díj egyfajta visszajelzés, és valahol az elmúlt 20 évnek a gyümölcse. 2001-től vagyok a Reumatológiai Tanszék vezetője, amely éppen 20 éves volt, amikor 2021-ben a Klinikai Központban létrejött az önálló Reumatológiai Klinika. Tulajdonképpen mindhárom díj az egész tanszéknek és a klinikának szól, hiszen amit elértem, azt a munkatársaimmal közösen, csapatmunkával értük el. A kormány és a város díjával a gyógyító munkámat ismerték el, így egyértelműen lezárása egy folyamatnak. Az egyesület életműdíja szintén azt jelzi, hogy most egy sikeres országos szakmai időszak zárult le.

A Reumatológiai Klinikát Szűcs Gabriella professzor irányítja, a tanszékvezetői feladatokat továbbra is én látom el. Több időm jut az oktatásra, vannak PhD hallgatóim és folyamatban lévő kutatási projektjeink, emellett a posztgraduális képzési grémium vezetői feladatait is ellátom. Nyolc évig voltam a Magyar Reumatológusok Egyesületének elnöke, tavaly erről leköszöntem, de jelentősen megnőttek a nemzetközi feladataim, hiszen az az EULAR, az Európai Reumatológiai Szervezetek Szövetsége 2021-ben alelnöknek választott. A betegellátástól sem szeretnék teljesen elszakadni. A COVID alatt elsők között indítottuk el a telemedicina szolgáltatást a Klinikai Központban, ezt folytatjuk, hiszen nagyon jók a tapasztalataink. Mivel a többieknek ott a helye a kórteremben a betegek mellett, ezért a reumatológiai triázst én végzem és a panaszait, beutalójukat, előző dokumentációjuk alapján irányítom a megfelelő ellátóhelyre.

Az elmúlt 20 évben az ellátás a gyulladós autoimmun betegekre specializálódott, ezt az örökséget viszi tovább a tanszék és a klinika. Miért ezzel a területtel kezdtek el kiemelten foglalkozni és milyen előrelépések történtek az évek alatt?

A reumatológiai ellátás az egykori III. számú Belklinikából nőtte ki magát, melynek fő profilja a klinikai immunológia volt. Ez már önmagában megszabta ezt az irányt, így a kezdetektől döntően a gyulladós és autoimmun reumatológiai kórképekkel foglalkozunk. A nálunk dolgozó reumatológusok nagy része belgyógyász is, sokan immunológia szakvizsgával is rendelkeznek, ami a hagyományos reumatológia osztályokon nem jellemző. Ez az egyik leginnovatívabb területe a reumatológiának: a betegek sokszor a 20-30 éves korosztályba tartoznak és míg évekkel ezelőtt legfeljebb a fájdalmat tudtuk csökkenteni, most az újabb gyógyszerekkel javul az életminőség, nő a túlélés, helyreállnak a funkciók. Hatalmas eredmény, hogy ma már arról beszélgetünk, hogy vissza tudnak-e menni dolgozni, sportolni, képesek lesznek-e családot alapítani, gyermeket vállalni, tehát teljesen új dimenziók vannak a gyógyításban, mint évtizedekkel ezelőtt. Vannak nagy sikerek, és bennünket ez vezérel. A Nagyerdei és a Kenézy Gyula Campus kiemelt regionális arthritis és biológiai terápiás centrum, és minden XXI. századi diagnosztikai és terápiás lehetőség a rendelkezésünkre áll. A régió kívülről az ország egész területéről érkeznek gyulladós-autoimmun reumatológiai betegek. Ez nem azt jelenti, hogy nem látunk el kopásos, degeneratív kórképeket, de ezekkel a panaszokkal a Bethlen utcai Járóbeteg Szakellátási Központot, a Fürdőgyógyászati Centrumot és a Kenézy Gyula Campust is felkereshetik a betegek. Éppen ezért a népbetegségek terén a kutatási aktivitásunk viszonylag szerény, a speciális területen azonban igen szép tudományos eredményeket sikerült elérni, nemzetközi szinten is.

Milyen kutatási eredmények voltak leginkább hatással a speciális betegcsoport gyógyítására?

A legfontosabb, hogy felismerésre került, hogy az ízületi gyulladós betegségekhez további betegségek társulnak. Megnő a szívinfarktus, a stroke, a daganatképződés, a csontritkulás, a depresszió kialakulásának az esélye. Ezen betegségek szempontjából a reumatológiai probléma az alapbetegség, de az életkilátásait, a túlélésüket a társbetegségük szabja meg. Ezért holisztikus szemléletben gondolkozunk, szükség van a más szakmákkal való kollaborációk kialakítására és nagyon fontos a társbetegségek kutatása is. Ez a szemlélet hozta létre 2007-ben a Debreceni Reumatológiai Oktatási Programot (DROP), 2024-ben tartjuk a 10. jubileumi konferenciát. A kongresszus sikere is jelzi, hogy gyakorlatilag nincs olyan területe az orvostudománynak, amellyel ne lenne kapcsolódási pontunk. A reumatológia e területe rendkívül interdiszciplináris tudomány. A holisztikus szemlélet pedig nem csak kutatási szinten manifesztálódik, hanem a betegek gondozása során is.

A tanszék és immáron a klinika mottója is: „A XXI. századi betegellátás, kutatás és oktatás szimbiózisa a betegekért”. Mindezt hogyan tudták, tudják megvalósítani a gyakorlatban?

Azt valljuk, hogy a kutatásban szerzett eredményeket szinte azonnal alkalmazzuk a gyógyításban, a klinikumban szerzett tapasztalatokat pedig beépítjük az oktatásba. Ez eleinte inkább csak egy cél volt, mivel nem álltak rendelkezésünkre a legmodernebb kutatási eredmények. A 2000-es évek elejétől azonban megjelentek a célzott terápiák, új diagnosztikai módszerek, a molekuláris, genetikai diagnosztika is gyors fejlődésnek indult. Lényegében tehát a XXI. század hozta meg azt, hogy a napi gyakorlatban, minden egyes percben használjuk a legújabb diagnosztikai, terápiás tudományos eredményeket, ráadásul ezeket oktatjuk is. Néhány éve legfeljebb csak szteroidot tudtunk használni, ma már biológiai terápiát is, és az alkalmazási terület is egyre szélesebb. Emellett zajlanak a klinikai gyógyszervizsgálatok is, így a kipróbálás alatt lévő legújabb gyógyszerekhez is hozzáférnek a betegek. A diagnosztika terén pedig legutóbb egy olyan vizsgálatot publikáltunk, mely szerint úgy tűnik, hogy a PET-CT nem csak a daganatok, hanem gyulladós betegségek felismerésére is használható, de ez egyelőre még kutatási szinten van.

„...felismerésre került, hogy az ízületi gyulladós betegségekhez további betegségek társulnak.”

Milyennek látja a debreceni reumatológia jövőjét?

A reumatológia az egyik olyan orvosi diszciplína, amelyben soha nem volt szakorvoshiány. Igaz, a reumatológusok csaknem fele nyugdíjas vagy nyugdíjhoz közeli, ám a Klinikai Központ e tekintetben kivétel, nálunk sok fiatal szakorvos és rezidens van, így bátran lehetünk optimisták. A modern technikák elérhetőek, van jövőképünk, és az, hogy az immunológia ennyire átszötte a reumatológiát, mindenképpen arra utal, hogy jó irányba haladunk. Nagy öröm ezen a területen dolgozni, mert a napi gyakorlatban látjuk azokat az eredményeket, amit korábban nem tudtunk elérni. Ami pedig a klinikát és a tanszéket illeti, nincsenek aggodalmaim: ez egy nagyon összetartó, családias munkaközösség, ahol az összes kolléga ugyanazt az elvet követi. Ezt bizonyítja a 2020-ban kapott Családbarát Kórházi Osztály díj, amely a Domján Andrea vezető ápoló irányításával végzett, valóban családbarát szemléletű munka elismerése. Nem tartok attól, hogy ez a szemlélet bármit is változna. Szűcs Gabriella professzor a legalkalmasabb személy a klinika vezetésére. Az elmúlt évtizedekben is együtt dolgoztunk, most pedig már az önálló Reumatológiai Tanszék és az önálló Reumatológiai Klinika közös munkacsoporttal végzi az egyetemi hármass feladatot, a betegellátást, az oktatást és kutatást.

Prof. Dr. Szűcs Gabriella -
Klinikaigazgató

Megkérdeztük Szűcs Gabriella igazgatót, hogy a klinika megalapítása óta milyen változások lendítették előre a reumatológiai ellátást. A reumatológus, immunológus, belgyógyász professor szerint az integrált Reumatológiai Klinika létrejötte újabb szintlépést hozott.

- A Klinikai Központ integrációs folyamatának fontos állomása, hogy 2022 augusztustól a Kenézy Gyula Campus Reumatológiai Osztálya a Reumatológiai Klinika részeként végzi tevékenységét. Továbbá a klinika szakmai irányítása alá kerültek a Bethlen utcai Járóbeteg Szakellátási Központban működő reumatológiai szakrendelések és nagyon szorosan együttműködünk a Fürdőgyógyászati Centrum reumatológusaival. Ebben az egységes klinikai rendszerben mind a három progresszivitási szintet lefedjük, melybe beletartozik a degeneratív mozgásszervi betegségek, a gyulladásos és az autoimmun reumatológiai kórképek ellátása is. Célunk, hogy a betegek az alapbetegségüknek és súlyosságuknak megfelelő szakmai szinten legyenek ellátva. Az integrációval hatékonyabban szervezhetjük meg a járóbeteg-szakellátást, csökkenthetjük a várakozási időt, javíthatjuk a betegellátás színvonalát, és az ahhoz kapcsolódó, tanszéki keretek között megvalósuló oktatás és tudományos munka feltételeit. Kiváló a kapcsolat a Reumatológia Tanszékkel, illetve annak vezetőjével Szekancz Zoltán professzorral, akinek tevékenysége és jelentős szakmai tapasztalata a biztosíték arra, hogy a szoros együttműködéssel magasabb színvonalon feleljünk meg a betegellátás, kutatás, oktatás követelményeinek - tájékoztatott a klinikaigazgató.

A jövőbeni fejlesztések kapcsán a professzor úgy fogalmazott: tekintettel arra, hogy reumatológiai betegségek valamennyi csoportjában a betegszám növekedése várható, mindenképpen szükséges a fiatal kollégák legmagasabb szintű szakmai képzése, hogy folytatni tudják a megkezdett munkát. Ehhez a kollégák szakmai körforgását tervezik az egyes részlegek között, képzésüket szeretnék kiterjeszteni az eszközös vizsgálatok (pl. ízületi ultrahang) elsajátításának irányában, továbbá segíteni a nemzetközi oktatóprogramokba való részvételüket. A klinikán ugyan túlmutat, de cél a járóbeteg-ellátás szerkezetének, finanszírozásának javítása, együttműködve az ország vezető reumatológiai centrumaival.

Írta: Magyarosi Marianna
Fotók: Bódi László, Bódi Sándor

